

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะของไทยในช่วงปี พ.ศ.2531-2552 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะของไทย โดยเฉพาะในช่วงที่มีวิกฤติการณ์เศรษฐกิจ ปี พ.ศ.2550-2552 ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะของไทย

โดยศึกษาผ่านดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) และทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน โดยใช้แบบจำลอง Diamond Model โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า ในช่วงต้นของการศึกษา คือ ในช่วงปี พ.ศ.2532-2540 อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะของไทยมีค่า RCA เพิ่มขึ้นมาโดยตลอด แต่ยังคงมีค่าต่ำกว่า 1 และตั้งแต่ปี พ.ศ.2541-2550 ค่า RCA มากกว่า 1 และมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะ ส่วนประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะอยู่ใน 15 อันดับแรกของโลก มีเพียง 8 ประเทศ คือ สาธารณรัฐเช็ก, โปแลนด์, สเปน, ญี่ปุ่น, เกาหลีใต้, ฝรั่งเศส, จีน และแคนาดา ที่มีค่า RCA มากกว่า 1 เช่นเดียวกับประเทศไทย (ยกเว้นเบลเยียม, เยอรมัน, อิตาลี, เนเธอร์แลนด์, สหรัฐอเมริกาและอังกฤษที่มีค่า RCA ต่ำกว่า 1) โดยสาธารณรัฐเช็กและโปแลนด์มีค่า RCA มากกว่าประเทศไทย

สำหรับการศึกษาโดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ พบว่า การส่งออกผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะของไทย ในช่วงปี พ.ศ.2549-2550 เทียบกับปี พ.ศ.2540-2541 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 1,110.65 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเกิดจากปัจจัย 4 ประการ คือ

- 1) ผลจากอัตราการขยายตัวของตลาดโลก ทำให้มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.78 หรือเพิ่มขึ้นเท่ากับ 375.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- 2) ผลจากการกระจายตลาด ทำให้มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.63 หรือเพิ่มขึ้นเท่ากับ 6.96 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- 3) ผลจากส่วนประกอบของสินค้า ทำให้มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะของไทย ลดลงร้อยละ 3.00 หรือลดลงเท่ากับ 33.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- 4) ผลจากความสามารถในการแข่งขัน ทำให้มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 68.62 หรือเพิ่มขึ้นเท่ากับ 762.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันในระดับประเทศของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ ยางยานพาหนะของไทย โดยใช้แบบจำลอง Diamond Model พบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบ ทางด้านปัจจัยการผลิตลดลง ทั้งเรื่องแรงงาน แหล่งเงินทุนและระบบโลจิสติกส์ ด้านอุปสงค์ ภายในประเทศนั้นเอื้อต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม สำหรับอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องยังขาดการประสานงานที่เป็นระบบ ด้านกลยุทธ์ ในการแข่งขันของประเทศไทยนั้น เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการแข่งขันด้านราคาซึ่งทำให้ผู้บริโภค มีทางเลือกมากขึ้น สำหรับภาครัฐบาล พบว่า มีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนอุตสาหกรรมนี้มากขึ้น แต่ยังขาดเอกภาพในการทำงาน และเมื่อวิเคราะห์ภาพรวมของอุตสาหกรรมในช่วงปี พ.ศ.2550-2552 ซึ่งเศรษฐกิจโลกชะลอตัว พบว่า อุตสาหกรรมนี้ต้องประสบปัญหาต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น มีการพึ่งพาเครื่องจักรและเทคโนโลยีจากต่างชาติ การวิจัยและพัฒนาที่ไม่ได้ผลในเชิงพาณิชย์ รวมถึงปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ส่งผลให้ผู้ประกอบการโดยเฉพาะบริษัทคนไทยไม่มีการพัฒนา เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์เท่าที่ควร นอกจากนี้อุตสาหกรรมสนับสนุนยังขาดความเข้มแข็งและ หน่วยงานของรัฐบาลไม่มีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ซึ่งทั้งหมดล้วนส่งผลด้านลบต่อการพัฒนา ขีดความสามารถในการแข่งขัน

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือ จากภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่การลดความผันผวนของต้นทุนการผลิต การวิจัยและพัฒนา การจัดตั้ง หน่วยงานเฉพาะให้ทำหน้าที่ดูแลและสนับสนุนอุตสาหกรรมอย่างรอบด้าน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ ในด้านต่างๆ ของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะ และเพื่อให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถ ในการแข่งขันส่งออกผลิตภัณฑ์ยางยานพาหนะที่มากยิ่งขึ้นและยั่งยืนต่อไปในอนาคต